

Λουκάς Προυσανίδης

Δικηγόρος Αθηνών, LL.M

Σημειώσεις ποινικής δικονομίας για τις εξετάσεις των
υποψηφίων Δικηγόρων

Ποινική Δικονομία

(Σημειώσεις για τον διαγωνισμό της άδειας του δικηγορικού λειτουργήματος)

Ορισμός ποινικής δικονομίας: Σύνολο κανόνων δικαίου που προσδιορίζουν: α) την αρμοδιότητα των οργάνων της ποινικής δικαιοσύνης και β) τη διαδικασία αυτών.

Επί της ουσίας οι κανόνες του ουσιαστικού ποινικού δικαίου καθίστανται ενεργοί μέσω των κανόνων της ποινικής δικονομίας.

Βασικές Αρχές Ποινικής Δικονομίας

Τεκμήριο αθωότητας: Κατοχυρώνεται πλέον ρητά στο άρθρο 71 ΚΠΔ. Από το τεκμήριο αυτό απορρέει και η αρχή *in dubio pro reo* που συνεπάγεται πως οποιαδήποτε λογική αμφιβολία λειτουργεί προς όφελος του κατηγορούμενου στην ποινική διαδικασία. Η αμφιβολία μπορεί να αφορά ολοκληρωτικά την αθωότητα αλλά μπορεί να αφορά και άλλα επιμέρους στοιχεία που ενδέχεται να ευνοήσουν τον κατηγορούμενο όπως επί παραδείγματι έναν ισχυρισμό σχετικά με λόγο άρσης αδικού ή καταλογισμού κτλ.

Η αρχή στην αξία του ανθρώπου: Είναι υπερνομοθετική και κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 παρ 1 του Συντάγματος. Επομένως δεν δύναται στο βωμό της ανεύρεσης της «ουσιαστικής αλήθειας» να προσβάλει υπέρμετρα το ποινικό δικονομικό σύστημα την προσωπικότητα και την αξία του εκάστοτε προσώπου. Επί παραδείγματι δεν μπορεί να επιτραπεί να βασανιστεί κάποιος με σκοπό να ομολογήσει κάποια εγκληματική πράξη.

Η αρχή της ουσιαστικής αληθείας και η αρχή της ηθικής απόδειξης (αρθρ. 177ΚΠΔ): Αντιπαραβάλλεται με την τυπική αλήθεια που ισχύει στην αστική δικαιοσύνη. Ο Δικαστής στην ποινική δίκη οφείλει να βρει το τι στην πραγματικότητα συνέβη (ουσιαστική αλήθεια) και όχι να στέκεται αποκλειστικά και μόνο στα προσκομιζόμενα αποδεικτικά στοιχεία από τα διάδικα μέρη. Υπό την έννοια αυτή το Δικαστήριο μπορεί να μην δεχτεί προσκομισθέντα αποδεικτικά μέσα. Τα κυριότερα αποδεικτικά μέσα κατοχυρώνονται στο άρθρο 178 ΚΠΔ και η αρίθμησή τους είναι ενδεικτική και όχι περιοριστική. Υπό αυτό το πρίσμα μπορεί να αμφισβητηθεί ακόμα και το

αποδεικτικό μέσο της ομολογίας από το Δικαστήριο αν κριθεί κατά την ηθική αντίληψη των Δικαστών ότι αποκτήθηκε με παράνομο τρόπο. Άλλωστε σύμφωνα με το 177 παρ 2 ΚΠΔ απαγορεύονται αποδεικτικά μέσα που έχουν αποκτηθεί με παράνομο τρόπο.

Αρχή αυτεπάγγελτης δίωξης (αρθρ 37 ΚΠΔ): Ο κανόνας για τη δίωξη των περισσοτέρων εγκλημάτων είναι ότι διώκονται αυτεπάγγελα. Ορισμένα μόνο εγκλήματα του ποινικού δικαίου και μόνο αν αυτό ορίζεται ρητά δύνανται να διωχθούν με έγκληση (βλ αρθρ. 114- 117 ΠΚ και 51- 55 ΚΠΔ). Αυτό συμβαίνει διότι στα περισσότερα έννομα αγαθά που προστατεύει ο ποινικός νόμος δεν έχει το κάθε πρόσωπο εξουσία διαθέσεως των αγαθών αυτών και αυτό συμβαίνει διότι δεν αφορούν μόνο τον ίδιο αλλά και ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο. Την ποινική δίωξη σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 43 ΚΠΔ την ασκεί πάντοτε ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών (είτε αφορά δίωξη για πλημμέλημα, είτε και για κακούργημα). Οι τρόποι που ο εισαγγελέας θα πληροφορηθεί την αξιόποινη πράξη και θα ασκήσει τη δίωξη είναι α) μέσω αναφοράς β) σπανίως με προσωπική γνώση του εισαγγελέα γ) ύστερα από την επιβολή μηνύσεως από τρίτο πλην του παθόντος προσώπου (αρθρ. 42 ΚΠΔ) και δ) με έγκληση του παθόντος.

Αρχή Αναλογικότητας: Πρόκειται επίσης για υπερνομοθετική αρχή που κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ 1 εδ τελευταίο του Συντάγματος. Κάθε πράξη των οργάνων της ποινικής διαδικασίας πρέπει να είναι πρόσφορη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (ήτοι να είναι κατάλληλη) και επίσης να είναι η απολύτως αναγκαία χωρίς να προσβάλει υπέρμετρα τις ελευθερίες του προσώπου όπου αυτό δεν είναι απαραίτητο.

Αρμοδιότητες

Καθ' ύλην: Ο βασικός διαχωρισμός για την υλική αρμοδιότητα έχει να κάνει με το αν το έγκλημα που τελέστηκε είναι πλημμέλημα ή κακούργημα ή αν τελέστηκε από ανήλικο δράστη.

Πλημμελήματα (ήτοι τα εγκλήματα που τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης αρθρ 53 ΠΚ): Στα πλημμελήματα για την ανεύρεση της υλικής αρμοδιότητας ο κανόνας είναι να ερευνά κανείς την ποινή.

Σύμφωνα με το άρθρο 115 παρ 1 εδ α' αν η ποινή που επιφυλάσσει ο νόμος για κάποιο πλημμέλημα είναι μικρότερη των 3 έτων τότε αρμοδιότητα κατά κανόνα έχει το **Μονομελές Λημμελειοδικείο**. Το ίδιο όμως το άρθρο 115 θέτει ρητά κάποιες εξαιρέσεις οι οποίες πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα.

Ειδικότερα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο 115 παρ 1 περ β' που αναφέρει ότι τα πλημμελήματα που έχουν τελεστεί από ανήλικους θα εκδικαστούν **ανεξαρτήτως ποινής** από τα δικαστήρια ανηλίκων, ή η περ γ' του 115 παρ 1 σχετικά με τα εγκλήματα που τελούνται δια του τύπου όπου υποχρεωτικά θα εκδικαστούν από το τριμελές πλημμελειοδικείο. Επί παραδείγματι αν έχω μια απλή δυσφήμιση του 362 ΠΚ θα εκδικαστεί εξαιτίας της προβλεπόμενης ποινής από το Μονομελές πλημμελειοδικείο. Αν όμως έχω δυσφήμιση που τελείται μέσω τύπου τότε θα εκδικαστεί δυνάμει του 115 παρ 1 περ γ' από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο παρόλο που ως προς την ποινή δεν αλλάζει κάτι. Ιδιαίτερη προσοχή και στις περιπτώσεις του άρθρου 115 παρ 1 περ δ' που θέτει μια σειρά εγκλημάτων όπως επί παραδείγματι αυτό της ψευδούς καταθέσεως 224 ΠΚ ή αυτό της παράβασης καθήκοντος 259 ΠΚ ή αυτό της βίας κατά υπαλλήλων 167 παρ 1 ΠΚ τα οποία ανεξαρτήτως ποινής θα εκδικαστούν από το Τριμελές!

Ιδιαίτερη προσοχή και στο 115 παρ 2 περ (ι) σύμφωνα με το οποίο το πλημμέλημα πλέον της κλοπής ανεξαρτήτως ποινής θα εκδικαστεί από το τριμελές πλημμελειοδικείο.

Το Τριμελές Πλημμελειοδικείο (αρθρ. 112 ΚΠΔ) : δικάζει α) ως πρωτοβάθμιο τα πλημμελήματα για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης στον νόμο μεγαλύτερη των τριών ετών β) τις ως άνω εξαιρέσεις των εγκλημάτων του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου και γ) ως δευτεροβάθμιο τις εφέσεις εναντίον των αποφάσεων του Μονομελούς.

Στα κακούργηματα: Ο κανόνας για την ανεύρεση της αρμοδιότητας δεν είναι η ποινή αλλά το έννομο αγαθό κάθε φορά που προσβάλλεται. Θεωρητικά με βάση το άρθρο 97 του Συντάγματος τη γενική αρμοδιότητα επί κακούργημάτων την έχει το **ΜΟΔ (αρθρ. 109 ΚΠΔ)**. Όμως στην πράξη πλέον πολλά κακούργηματα έχουν περάσει στην αρμοδιότητα του **Μονομελούς και Τριμελούς Εφετείου κακούργημάτων (αρθρ 110 και 111 ΚΠΔ)**. Στην πράξη πλέον το ΜΟΔ δικάζει τα κακούργηματα που αφορούν την τρώση του εννόμου αγαθού της ζωής της σωματικής ακεραιότητας και της γενετήσιας αξιοπρέπειας.

Επομένως πρέπει πρώτα να εξεταστεί αν το έγκλημα εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Εφετείου (πχ 374 και 380 ΠΚ ή αυτά που αφορούν την ποινική διαπραγμάτευση και ποινική συνδιαλλαγή αρθρ. 301 και 303 ΚΠΔ , βλ άρθρο 110 ΚΠΔ ή αν αφορά εγκλήματα του Ν 4139/2013 σχετικά με ναρκωτικά. Στη συνέχεια πρέπει να εξεταστεί το άρθρο 111 ΚΠΔ για να διαπιστωθεί αν έχει αρμοδιότητα το **Τριμελές Εφετείο Κακούργημάτων**.

Ιδιαίτερη προσοχή ωστόσο θα πρέπει να δοθεί στην παράγραφο 6 του άρθρου 111 στην οποία κατοχυρώνονται τα πρόσωπα ειδικής δωσιδικίας. Η απαρίθμηση τους είναι περιοριστική και κατ' εξαίρεση τα πλημμελήματα των συγκεκριμένων (και μόνο) προσώπων δικάζονται από το Τριμελές Εφετείο σε πρώτο βαθμό το οποίο εντελώς εξαιρετικά λειτουργεί σαν Πλημμελειοδικείο.

Προσοχή : Για τα κακουργήματα των προσώπων ειδικής δωσιδικίας, ο κανόνας δεν αλλάζει! Θα καθοριστεί η υλική τους αρμοδιότητα με βάση το έννομο αγαθό που προσβάλλουν όπως συμβαίνει και με όλα τα υπόλοιπα πρόσωπα.

Οι εφέσεις κατά αποφάσεων του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου αλλά και του Μονομελούς εκδικάζονται από το Τριμελές Εφετείο (111παρ 7).

Οι εφέσεις κατά αποφάσεων του Τριμελούς Εφετείου εκδικάζονται από το Πενταμελές Εφετείο (111 παρ 8)

Οι εφέσεις κατά του ΜΟΔ εκδικάζονται από το ΜΟΕ (109 παρ 2 ΚΠΔ).

Τα δικαστήρια ανηλίκων:

Άρθρο 113 ΚΠΔ : Διακρίνονται σε α) μονομελή και β) τριμελή. Τη γενική αρμοδιότητα την έχει το μονομελές ανηλίκων. Για να εκδικαστεί από το τριμελές ένας ανήλικος θα πρέπει σωρευτικά 1) να είναι άνω των 15 ετών και να έχει τελέσει πράξη που αναφέρεται στο άρθρο 127 ΠΚ ήτοι 2) να είναι κακούργημα και 3) να έχει στοιχεία βίας.

Άρθρο 114 ΚΠΔ: Το εφετείο ανηλίκων δικάζει τις εφέσεις εναντίων είτε του μονομελούς είτε του τριμελούς.

Αναρμοδιότητα (βλ αρθρ: 119, 120 , 121 ΚΠΔ).

Αρμοδιότητα με Συνάφεια

Υφίστανται μόνο στις περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις του άρθρου 128 ΚΠΔ.

128 παρ 1 περ α' : πρόκειται για τη γνωστή περίπτωση της συρροής (ΑΡΘΡ 94 ΠΚ)

128 παρ1 περ β' : πρόκειται για την περίπτωση της παραουουργίας

128 παρ 1 περ γ' και δ' : πρόκειται για διάσπαρτα εγκλήματα εντός του ΠΚ όπως αυτό της Συμπλοκής (313ΠΚ για 128 παρ περ γ' ή αυτό της «Αποδοχής και διάθεσης Προϊόντων εγκλήματος» 394 ΠΚ για το 128 παρ 1 περ δ').

Σύμφωνα με το 129 ΚΠΔ τα συναφή εγκλήματα συνδικάζονται και ειδικότερα σύμφωνα με την παράγραφο 2 του 129 αρμόδιο για την εκδίκαση των συναφών είναι το ανώτερο δικαστήριο, ενώ κατά ρητή επιταγή το ΜΟΔ θεωρείται ανώτερο όλων.

Αρμοδιότητα με Συναιτιότητα (συμμετοχή)

Όταν υφίστανται συμμετοχική δράση (βλ αρθρ. 45 επ. ΠΚ) τότε η υλική αρμοδιότητα καθορίζεται με βάση το άρθρο **130 του ΚΠΔ**. Και σε αυτές τις περιπτώσεις όπως ακριβώς και στη συνάφεια αρμόδιο Δικαστήριο για την εκδίκαση της υπόθεσης είναι αυτό « που είναι αρμόδιογια εκείνον από τους συμμετόχους ο οποίος επισύρει την ανώτερη ποινή..»

Ιδιαίτερη προσοχή στην παράγραφο 3 του 130 ΚΠΔ. Αν συμμετοχος στην πράξη είναι ανήλικος τότε υποχρεωτικά γι αυτόν χωρίζεται η ποινική δίωξη και δικάζεται από δικαστήριο ανηλίκων. Ανάλογη εφαρμογή σύμφωνα με το αρθρ. 129 παρ 4 ΚΠΔ υφίστανται και στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία υπάρχει ανηλικότητα στις περιπτώσεις συνάφειας.

Τοπική Αρμοδιότητα (αρθρ. 122 επ ΚΠΔ)

Προσδιορίζεται από τον τόπο τέλεσης του εγκλήματος ή τον τόπο που κατοικεί ο δράστης ή διαμένει προσωρινά (122 παρ 1 ΚΠΔ).

Για έγκλημα που τελέστηκε δια του τύπου (άρθρ 122 παρ 2 ΚΠΔ)

Για έγκλημα που τελέστηκε στο εξωτερικό (άρθρ. 123 ΚΠΔ)

Για έγκλημα που τελέστηκε σε πλοίο (αρθρ. 124ΚΠΔ).

Ιδιαίτερη Προσοχή στο άρθρο 126 ΚΠΔ: Ένσταση τοπικής αναρμοδιότητας, προτείνεται στο στάδιο της προδικασίας και έως την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο ακροατήριο (της ουσιαστικής αποδεικτικής διαδικασίας). Αν διαπιστωθεί αναρμοδιότητα τότε παραπέμπεται η υπόθεση στο αρμόδιο όργανο.

Ωστόσο σύμφωνα με το άρθρο 126 παρ 2: αν η ένσταση τοπικής αρμοδιότητας προτάθηκε έγκαιρα και δεν έγινε δεκτή, αν επαναληφθεί στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και γίνει δεκτή, έχει ως συνέπεια την ακύρωση από το δικαστήριο αυτό , της απόφασης που προσβάλλεται με έφεση . Η υπόθεση παραπέμπεται στο αρμόδιο δικαστήριο, μόνο όταν αυτό δεν ανήκει στην περιφέρεια του δευτεροβάθμιου. Στην αντίθετη περίπτωση, το δικαστήριο αυτό δικάζει το ίδιο στην ουσία την υπόθεση αρθρ. 502 παρ 3 ΚΠΔ).

Οι Δικαστικοί Λειτουργοί

Τα περισσότερα Δικαστήρια είναι επανδρωμένα αποκλειστικά με τακτικούς Δικαστές. Ωστόσο στα μικτά ορκωτά δικαστήρια η δικαιοδοτική κρίση εκτός από τους τακτικούς δικαστές επαφίεται και σε ενόρκους. Οι ένορκοι αποφασίζουν αποκλειστικά και μόνο περί της αθωότητας ή της ενοχής και όχι επί άλλων νομικών ζητημάτων.

Οι δικαστικές αποφάσεις εκδίδονται πάντοτε με απόφαση πλειοψηφική. Στα Μικτά Ορκωτά υπάρχουν 3 τακτικοί δικαστές και 4 ένορκοι.

Αποκλεισμός (αρθρ 14 ΚΠΔ) και Εξαίρεση Δικαστικών Λειτουργών: (αρθρ. 15-26 ΚΠΔ)

Στόχος των διατάξεων που επιτρέπουν τον αποκλεισμό και την εξαίρεση των δικαστικών προσώπων είναι να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη αρχή της αμεροληψίας στην κρίση των δικαστικών αποφάσεων. Υπό αυτό το πρίσμα αν συντρέχουν οι περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14 τότε είναι εφικτός ο αποκλεισμός των δικαστικών προσώπων. Σε αντίθεση με την εξαίρεση ο αποκλεισμός δεν προτείνεται από τα διάδικα μέρη.

Η εξαίρεση (αρθρ. 15 Κ[Δ]), προτείνεται πάντοτε από τα μέρη και στην ουσία συμπεριλαμβάνει όλους τους λόγους αποκλεισμού και επιπροσθέτως κατά ρητή επιταγή του άρθρου συμπεριλαμβάνει και την περίπτωση εκείνη κατά την οποία υφίστανται λόγοι που «προκαλούν υπόνοιες μεροληψίας», δηλαδή υπάρχουν γεγονότα που μπορούν να δικαιολογήσουν εμφανώς δυσπιστία.

Δικαίωμα σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ 1 ΚΠΔ να ζητήσουν εξαίρεση έχει α) ο εισαγγελέας , β) ο κατηγορούμενος γ) ο παριστάμενος για υποστήριξη της κατηγορίας.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 16 το χρονικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο μπορεί να ζητηθεί η εξαίρεση ποικίλει. 1) Στο στάδιο της ανάκρισης ...έως και την τελευταία ανακριτική πράξη, 2) στο στάδιο των δικαστικών συμβουλίων πριν την έκδοση βουλεύματος, 3) στην κύρια διαδικασία πριν αρχίσει η ουσιαστική αποδεικτική διαδικασία.

Αν η αίτηση εξαίρεσης υποβληθεί εκπρόθεσμα ή παράτυπα (αρθρ. 17 ΚΠΔ) τότε θα απορριφθεί ως απαράδεκτη (αρθρ. 18 ΚΠΔ).

Η απόφαση που δέχεται την εξαίρεση δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο (άρθρα 21 και 22 ΚΠΔ). Ενώ απόφαση που απορρίπτει την εξαίρεση μπορεί να προσβληθεί με έφεση (αρθρ. 22 ΚΠΔ).

Έναρξη Ποινικής Διαδικασίας

Βασικό όργανο της ποινικής διαδικασίας είναι ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών που μόλις πληροφορηθεί μέσω της (έγκλησης ή της μήνυσης ή της αναφοράς ή σπανίως με προσωπική γνώση) την αξιόποινη πράξη, εκκινεί την ποινική διαδικασία ασκώντας ποινική δίωξη.

Ο εισαγγελέας είναι μεν η κατηγορούσα αρχή αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί διάδικος στην ποινική δίκη. Οι διάδικοι είναι τα πρόσωπα εκείνα που ορίζονται στο άρθρο 70 ΚΠΔ, ήτοι ο κατηγορούμενος (αρθρ. 72 ΚΠΔ), ο Ύποπτος (στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης άρθρο 243 παρ 1 ΚΠΔ πριν την εκκίνηση της ποινικής δίωξης και ο παριστάμενος για την Υποστήριξη της κατηγορίας (αρθρ. 63-68 ΚΠΔ και 82-88 ΚΠΔ).

Ο εισαγγελέας είναι επιφορτισμένος με το να προτείνει σχετικά με την ενοχή ή την αθωότητα του κατηγορούμενου.

Οι βασικές εισαγγελικές αρμοδιότητες (αρθρ 30 ΚΠΔ) είναι α) η υποχρέωση παράστασης στο ακροατήριο καθόλη τη διάρκεια της δίκης (βλ αρθρ. 30 παρ 3 ΚΠΔ) β) να ακούγεται η πρότασή του πριν από κάθε απόφαση, βούλευμα ή ανακριτική πράξη (βλ. αρθρ. 30 παρ 2 ΚΠΔ) γ) διότι διαφορετικά επέρχεται απόλυτη ακυρότητα του άρθρου 171 παρ περ β' και γ) η υποχρέωση να αιτιολογεί πάντοτε τις προτάσεις του (βλ. αρθρ. 30 παρ 4 ΚΠΔ).

Σύμφωνα με το άρθρο 43 ΚΠΔ «ο εισαγγελέας μόλις λάβει την μήνυση ή την αναφορά εκκινεί την ποινική δίωξη είτε α) παραγγέλλοντας κύρια ανάκριση (αρθρ. 239 επ. ΚΠΔ) είτε β) εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση (κλητήριο θέσπισμα) στο αρμόδιο δικαστήριο. Στα πλημμελήματα ο κανόνας είναι πως τα εισάγει με κλητήριο θέσπισμα.

Στα κακουργήματα πάντοτε ο εισαγγελέας μαζί με την άσκηση της δίωξης παραγγέλλει κύρια ανάκριση (246 παρ 2 ΚΠΔ περ α'). Φυσικά δύναται ακόμα και για πλημμελήματα να κάνει τέτοια παραγγελία (βλ 246 παρ 2 περ β' σε συνδυασμό με 283 παρ 2 ΚΠΔ).

Προσοχή : Στα κακουργήματα και στα πλημμελήματα αρμοδιότητας Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, υποχρεούται πριν την άσκηση της ποινικής διώξεως να προβεί σε προκαταρκτική εξέταση (243 ΚΠΔ και 244ΚΠΔ) την οποία δύναται να διενεργήσει ο ίδιος ή οι ανακριτικοί υπάλληλοι του άρθρου 31 ΚΠΔ εκτός αν έχει ήδη διενεργηθεί είτε αστυνομική προανάκριση του άρθρου 245 παρ 2 είτε Ένορκη Διοικητική Εξέταση .

Εάν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στον νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης , ο εισαγγελέας την θέτει στο αρχείο (βλ. 43 παρ 3 ΚΠΔ)

Ενώ μήνυση ή αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, τίθεται αμέσως στο αρχείο από τον εισαγγελέα (βλ 43 παρ 5 ΚΠΔ).

Κύρια Ανάκριση

Άρθρα 239 επ ΚΠΔ: Παραγγέλλεται από τον Εισαγγελέα και διενεργείται από τον Ανακριτή. Σκοπός της είναι η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών μέσων. Ανάκριση μπορεί να διενεργηθεί και κατά τη διάρκεια της νύχτας , τις Κυριακές και τις γιορτές (βλ 240 παρ 1 εδ 'β ΚΠΔ), ενώ σύμφωνα με το άρθρο 241 ΚΠΔ είναι πάντοτε έγγραφη.

Σημαντικά άρθρα για την κύρια ανάκριση:

247 ΚΠΔ: Διαφωνία του ανακριτή : Συνεπάγεται πως μπορεί να διαφωνήσει με τον εισαγγελέα και μην εκτελέσει την παραγγελία του τελευταίου για κύρια ανάκριση αν θεωρεί τον εαυτό του αναρμόδιο για τη διενέργεια της ανάκρισης. Την διαφωνία αυτή θα επιλύσει το δικαστικό συμβούλιο.

248 ΚΠΔ: Ενέργειες Ανακριτή : α) καλεί τον κατηγορούμενο σε απολογία (248 παρ 1 ΚΠΔ), β) συντάσσει το κατηγορητήριο 248 παρ 3 ΚΠΔ, γ) μπορεί να ζητήσει από τον εισαγγελέα εφετών να ορίσει πραγματογνώμονες (άρθρα 188-193 ΚΠΔ) αν το απαιτεί η φύση της υπόθεσης λ. αρθρ. 248 παρ 4 ΚΠΔ.

Ο ανακριτής οφείλει να περατώσει την ανάκριση μέσα σε 8 μήνες και αν έχει επί αυτής διαταχθεί συμπληρωματική ανάκριση από το Συμβούλιο μέσα σε ακόμα 2 μήνες. Αν ωστόσο έχει επιβληθεί προσωρινή κράτηση τότε οφείλει να την περατώσει σε 4 μήνες από την επιβολή της εκτός αν η φύση της

υπόθεσης ή της πράξης που πρέπει να διενεργηθεί επιβάλλει την υπέρβασή της προθεσμίας (βλ. αρθρ. 248 παρ 5 ΚΠΔ).

Εξουσίες ανακριτή (βλ. άρθρ. 250 ΚΠΔ)

Περάτωση της Ανάκρισης:

Αναγκαίος όρος για την περάτωση της ανάκρισης είναι να απολογηθεί ο κατηγορούμενος (εκτός είτε αν δεν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις εναντίον του (βλ. αρθρ. 270 παρ 1 ΚΠΔ) ή εάν κλήθηκε αλλά από απείθεια δεν εμφανίζεται και ο ανακριτής κρίνει ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής (βλ.270 παρ 2 ΚΠΔ).

Μεγάλη ΠΡΟΣΟΧΗ: Η συνήθης περάτωση της ανάκρισης για τα κακουργήματα επέρχεται με βούλευμα του συμβουλίου πλημμελειοδικών (βλ. αρθρ. 308 παρ 1 εδ ά ΚΠΔ).

Η περάτωση της κύριας ανάκρισης στα πλημμελήματα επέρχεται με απευθείας κλήση του κατηγορούμενου στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη ανακριτού και εισαγγελέα (βλ . αρθρ. 308 παρ 3 ΚΠΔ).

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και σε απολύτως συγκεκριμένα κακουργήματα όπως επί παραδείγματι αυτά του Ν. 4174/2013 (κακουργήματα φοροδιαφυγής) ή αυτά του Ν 4139/2013 (κακουργήματα για ναρκωτικά) ή για τα κακουργήματα της διακεκριμένης κλοπής και της ληστείας (άρθρα 374 και 380 ΚΠΔ), σύμφωνα με το άρθρο 309 ΚΠΔ υφίστανται εξαιρετική περάτωση της ανακρίσεως με υποβολή της δικογραφίας από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών και αν αυτός κρίνει ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου προτείνει στον Πρόεδρο Εφετών να εισαχθεί η υπόθεση , μαζί με τα τυχόν ήσσονος βαρύτητας συναφή εγκλήματα απευθείας στο ακροατήριο. Εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 128 και 129 ΚΠΔ περί συνάφειας.

Σύλληψη του δράστη

Η σύλληψη του δράστη λαμβάνει χώρα είτε α) ως αυτόφωρο βλ (αρθρ. 242 και 275 ΚΠΔ) είτε με ένταλμα βλ (αρθρ. 276 ΚΠΔ).

Το αυτόφωρο διακρίνεται σε γνήσιο (αρθρ. 242 παρ 1 ΚΠΔ) όταν ο δράστης συλλαμβάνεται ακριβώς τη στιγμή που το τελεί και μη γνήσιο (αρθρ. 242 παρ ΚΠΔ) εάν έχει περάσει όλη η επόμενη ημέρα από την τέλεση της πράξης.

Τα εγκλήματα που τελούνται από ανηλίκους δεν δικάζονται ως αυτόφωρα (βλ 242 παρ 3 ΚΠΔ).

Το Ένταλμα αποτελεί το δεύτερο τρόπο που δύναται να συλληφθεί ο δράστης και κατοχυρώνεται στο άρθρο 276 του ΚΠΔ. Βασικές προϋποθέσεις για την έκδοση του εντάλματος σύλληψης είναι α) να μην υφίστανται αυτόφωρο πλημμέλημα ή κακούργημα, β) να είναι απολύτως αιτιολογημένο και να επιδίδεται τη στιγμή της σύλληψης, γ) να υπάρχει η γνώμη του εισαγγελέα (απλή γνώμη), δ) να αφορά αδίκημα που επιτρέπεται η προσωρινή κράτηση, ε) να υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής, στ) να προκύπτει ότι ο κατηγορούμενος έχει σχεδιάσει τη φυγή του ή την τέλεση νέων σοβαρών εγκλημάτων.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 276 ΚΠΔ κατοχυρώνονται οι «τυπικές» προϋποθέσεις του εντάλματος σύλληψης.

Αν από το ένταλμα λείπει κάποια ουσιαστική προϋπόθεση ήτοι προϋπόθεση που κατοχυρώνεται στο 276 παρ 1 και 2 του ΚΠΔ τότε το ένταλμα καθίσταται παράνομο. Αν όμως λείπει κάποια τυπική προϋπόθεση του άρθρου 246 παρ 3 ΚΠΔ, τότε δεν καθίσταται αρχικά παράνομο αλλά ελέγχεται αν μπορεί να αναπληρωθεί από τις λοιπές τυπικές προϋποθέσεις έτσι ώστε να μην υπάρχει σύγχυση στο πρόσωπο του δράστη.

Περιοριστικοί όροι

Κατοχυρώνονται στο άρθρο 282 και 283 του ΚΠΔ. Για να επιβληθούν θα πρέπει να υπάρχει γραπτή **σύμφωνη γνώμη** του εισαγγελέα (αρθρ 288ΚΠΔ). Για να επιβληθούν είτε οι περιοριστικοί όροι, είτε ο κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση, είτε η προσωρινή κράτηση θα πρέπει να ικανοποιούνται οι σκοποί που θέτει το 282 παρ 2 του ΚΠΔ, ότι δηλαδή μέσω αυτών θα επιτευχθεί η παρουσία του κατηγορουμένου στην ανάκριση και στα υπόλοιπα στάδια της διαδικασίας.

Απαιτείται και εδώ ως βασική προϋπόθεση η ύπαρξη σοβαρών ενδείξεων (βλ 282 παρ 1 εδ α' και 283 παρ 2) ενοχής για κακούργημα (ή πλημμέλημα που απειλείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 3^{ων} μηνών και για το πλημμέλημα του 302 ΠΚ κατά συρροή). Πρέπει ωστόσο να επιβάλλονται όταν αυτό κριθεί απολύτως αναγκαίο και η κρίση για την επάρκεια τους να προηγείται της επιβολής προσωρινής κράτησης, που αποτελεί το δυσμενέστερο μέτρο για τον κατηγορούμενο. Πάντως, αξίζει να τονιστεί ότι τόσο οι περιοριστικοί όροι όσο και η προσωρινή κράτηση είναι μέτρα **δυνητικά, όχι υποχρεωτικά**, με

συνέπεια να είναι στην διακριτική ευχέρεια των αρμοδίων οργάνων να τα επιβάλλουν ή όχι ακόμη και αν οι προϋποθέσεις του νόμου πληρούνται.

Η απαρίθμηση των περιοριστικών όρων είναι ενδεικτική και όχι περιοριστική (βλ 283 παρ 1 ΚΠΔ).

Κατ' Οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση (αρθρ. 284 και 285ΚΠΔ)

Προσωρινή Κράτηση (αρθρ. 286 και 287 ΚΠΔ)

Η προσωρινή κράτηση αποτελεί την επαχθέστερη ανακριτική πράξη για τον κατηγορούμενο και πρέπει να επιβάλλεται με φειδώ. Θα πρέπει να θεωρείται το έσχατο δικονομικό μέτρο που μπορεί να επιβληθεί κατά την προδικασία. Στηρίζεται στην ύπαρξη **σοβαρών ενδείξεων και έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με τους περιοριστικούς όρους. Πρέπει να επιβάλλεται μόνο όταν αυτοί δεν κρίνονται ικανοί να επιτύχουν τους σκοπούς της διαδικασίας .**

Κύριος σκοπός της προσωρινής κράτησης είναι η εξασφάλιση της παρουσίας του κατηγορουμένου στην εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και η αποτροπή του από την τέλεση άλλων αδικημάτων.

Συνιστά λοιπόν, επί της ουσίας, μια ποινή στερητική της ελευθερίας για το χρονικό διάστημα μέχρι την εκδίκαση της κατηγορίας, στην οποία δίνει την δυνατότητα ύπαρξης το άρθρο 6 Συντάγματος .

Οι προϋποθέσεις επιβολής της, όπως ορίζονται στο **286 ΚΠΔ είναι οι εξής :**

- Να διενεργείται κύρια ανάκριση για κακούργημα ή για το πλημμέλημα της ανθρωποκτονίας εξ' αμελείας κατά συρροή (όπως προστέθηκε με την παρ 2 του άρθρου 286,σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον προκύπτει σκοπός φυγής του κατηγορουμένου όπως ρητά αναφέρει η παράγραφος 2), βλ αρθρ. 286 περ β' εδ β'
- Να υπάρχουν «σοβαρές» ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου κατά την προδικασία.
- Να **υπάρχει σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα (όχι απλή, όπως απαιτούνταν στο ένταλμα σύλληψης)** όπως ρητά ορίζει το 288. Αν

Μάλιστα υφίστανται διαφορά μεταξύ της γνώμης του ανακριτού και του εισαγγελέα , τη διαφορά επιλύει το δικαστικό συμβούλιο

- Να έχει **ειδική αιτιολογία** σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

Η ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία που απαιτείται ,αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη εγγύηση προστασίας από τυχόν αυθαίρετο περιορισμό της ελευθερίας. Πρέπει βάσει αυτής να αναφέρονται οι λόγοι που οι περιοριστικοί όροι δεν επαρκούν για την επίτευξη του σκοπού της κράτησης και όχι να γίνεται μια αυθαίρετη αναφορά των γεγονότων.

- Ο κατηγορούμενος, διαζευκτικά να μην πληρεί κάποια από τα στοιχεία που απαιτεί το 286 περ β' ΚΠΔ, ήτοι, **« να έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του ή κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ή κρίθηκε ένοχος για απόδραση κρατουμένου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής, εφόσον από τη συνδρομή των παραπάνω στοιχείων προκύπτει σκοπός φυγής ή κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανό, όπως προκύπτει από προηγούμενες αμετάκλητες καταδίκες του για ομοειδείς αξιόποινες πράξεις να διαπράξει και άλλα εγκλήματα»**.

Κρίσιμο είναι σε αυτό το άρθρο, ότι δίνεται η δυνατότητα έκδοσης εντάλματος προσωρινής κράτησης **ακόμη και αν δεν υπάρχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις** το έγκλημα προβλέπει ποινή είτε α) ισόβιας κάθειρξης είτε β) πρόσκαιρης με ανώτατο όριο τα 15 έτη είτε γ) αν τελέστηκε κατ' εξακολούθηση είτε στο πλαίσιο δράσης εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης , είτε δ) αν υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων.

Πάντως, πέρα των προϋποθέσεων που αναφέρθηκαν παραπάνω, **η προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί σε περίπτωση που παραβιαστούν οι περιοριστικοί όροι που έχουν επιβληθεί στον κατηγορούμενο**. Η αντικατάσταση των περιοριστικών όρων με επιβολή προσωρινής κράτησης από τον ανακριτή, μπορεί (δυναμικά, όχι υποχρεωτικά) να επιβληθεί μόνο στις περιπτώσεις του 296 ΚΠΔ, ήτοι :

« α) αν, μολονότι προσκλήθηκε νόμιμα, δεν εμφανίζεται στον ανακριτή ή στο δικαστήριο για να δικαστεί, χωρίς να συντρέχουν εύλογα κωλύματα που να κάνουν αδύνατη την εμφάνισή του, β) αν φεύγει ή εκδηλώνει διάθεση φυγής, γ) αν παραβιάζει τους όρους που του επιβλήθηκαν ή δεν δηλώσει τη μεταβολή της κατοικίας του σύμφωνα με το επόμενο άρθρο.»

Κρίσιμο είναι να αναφερθεί, ότι η αντικατάσταση των περιοριστικών όρων με προσωρινή κράτηση είναι δυνατή μόνο αν η παραβίαση των όρων έγινε από απείθεια (βλ 169 ΠΚ). Αν η παραβίαση οφείλεται σε

λόγους ανωτέρας βίας ή αδυναμίας του κατηγορουμένου (π.χ αδυναμία καταβολής εγγύησης), τότε η αντικατάσταση δεν είναι επιτρεπτή.

Ο ρόλος του εισαγγελέα, είναι ιδιαίτερα νευραλγικός σε αυτό το στάδιο, καθώς η σύμφωνη γνώμη του, απαιτείται όχι μόνο για την επιβολή της προσωρινής κράτησης, αλλά και για την απόλυση του κατηγορουμένου. Βέβαια, όπως προβλέπει το 288 ΚΠΔ, ο εισαγγελέας πριν διατυπώσει γνώμη επί της εκθέσεως απολογίας του κατηγορουμένου, πρέπει πρώτα να ακούσει αυτόν και τον συνήγορό του. Έτσι, το δικαίωμα ακρόασης (20 παρ.2 Σ) του κατηγορουμένου και της υπεράσπισής του πληρούνται με αυτή την πράξη του εισαγγελέα. Σε περίπτωση που προκύψει διαφωνία μεταξύ εισαγγελέα και ανακριτή για την έκδοση ή μη εντάλματος προσωρινής κράτησης, αρμόδιο καθίσταται για την επίλυση της διχογνωμίας το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών(307 περ.γ ΚΠΔ και 305 ΚΠΔ),αφού προηγηθεί πρόταση του εισαγγελέα στο συμβούλιο μέσα σε τρεις ημέρες. Η απόφαση του συμβουλίου εκδίδεται εντός 3 ημερών, ενώ στο μεσοδιάστημα επιβάλλεται κατ' οίκον περιορισμός ή απαγόρευση εξόδου από την χώρα στον κατηγορούμενο. Ο κατηγορούμενος μπορεί να αιτηθεί παράστασης στο δικαστικό συμβούλιο. **Κατά του βουλεύματος πάντως που θα αποφανθεί για την διαφωνία ανακριτή-εισαγγελέα δεν επιτρέπεται έφεση.**

Χρονική διάρκεια προσωρινής κράτησης :

Στο άρθρο 6 παρ.4 του Συντάγματος, τίθενται τα ανώτατα όρια της, που είναι 12 μήνες για κακούργημα και 6 μήνες για πλημμέλημα (του 302 ΠΚ κατά συρροή),με δυνατότητα επέκτασης κατά 6 και 3 μήνες αντίστοιχα ύστερα από απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου.

Αυτή η παράταση της προσωρινής κράτησης πρέπει σύμφωνα με το 292 παρ 1 και παρ 2ΚΠΔ να δίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις για εγκλήματα που απειλούν ποινή ισόβιας κάθειρξης ή κάθειρξης με ανώτατο όριο 15 ετών.

Ο χρόνος της προσωρινής κράτησης υπολογίζεται, από την στιγμή που παραδίδεται στις φυλακές υποδίκων ο κατηγορούμενος και συντάσσεται η σχετική έκθεση. Αν βέβαια έχει κρατηθεί προσωρινά και πριν από την ημέρα αυτή, είτε επειδή συνελήφθη επ' αυτοφώρω είτε γιατί είχε εκδοθεί ένταλμα σύλληψης εναντίον του, θεωρείται και υπολογίζεται η προσωρινή κράτηση από την ημέρα κράτησης του.

Στο άρθρο 287 ΚΠΔ ρυθμίζεται η μορφή της προσωρινής κράτησης που μπορεί να επιβληθεί και σε ανήλικο.

Οι δυο προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν σωρευτικά για να του επιβληθεί αυτή, είναι : **α)** να έχει συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας του και **β)** και έχει τα στοιχεία του άρθρου 127 του ΠΚ, ήτοι να είναι κακούργημα με στοιχεία βίας. Για τον ανήλικο η προσωρινή κράτηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 6 μήνες. Τυχόν παραβίαση κάποιου περιοριστικού όρου στον ανήλικο, δεν τον οδηγεί αυτόματα σε προσωρινή κράτηση και δη η αδυναμία παροχής εγγύησης, που δεν επιτρέπει την προσωρινή του κράτηση.

Προσφυγή του κρατούμενου

Το 290 ΚΠΔ δίνει στον κατηγορούμενο το δικαίωμα προσφυγής στο συμβούλιο πλημμελειοδικών κατά της διάταξης με την οποία ο ανακριτής θέτει τους περιοριστικούς όρους ή την προσωρινή κράτηση.

Η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε 10 ημέρες είτε από την έκδοση του εντάλματος προσωρινής κράτησης, είτε από την κοινοποίηση ύστερα από την επιβολή περιοριστικών όρων όπως ορίζει το 290 παρ 1 ΚΠΔ. Δεν έχει ανασταλτική δύναμη(290 παρ 2 ΚΠΔ). Διαβιβάζεται στον εισαγγελέα, ο οποίος την εισάγει με πρότασή του στο συμβούλιο, που εκδίδει αμετάκλητη απόφαση 290 παρ 1 εδ τελευταίο. Αν πάντως το συμβούλιο έχει ήδη εκδώσει βούλευμα σχετικά με την διαφωνία εισαγγελέα-ανακριτή για το συγκεκριμένο ζήτημα τότε η προσφυγή του κατηγορουμένου είναι **απαράδεκτη.**

Τύπος και αποτελέσματα προσφυγής του 290 ΚΠΔ :

Η προσφυγή αυτή αποτελεί ένα **οιονεί ένδικο μέσο** και μπορεί να ασκηθεί είτε από τον κατηγορούμενο είτε από τον εκπρόσωπό του με ειδική πληρεξουσιότητα.

ΑΡΣΗ/ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡ.ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ- ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

Άρση ή αντικατάσταση περιοριστικών μέτρων :

Σύμφωνα με το 291 παρ 1 ΚΠΔ ο ανακριτής μπορεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν πρότασης του εισαγγελέα να άρει τους περιοριστικούς όρους ή την προσωρινή κράτηση ή να την αντικαταστήσει με αυτούς.

Στο 291 παρ.2 ΚΠΔ μάλιστα προβλέπεται και η δυνατότητα του κατηγορουμένου να υποβάλει αίτηση στον ανακριτή για άρση ή αντικατάσταση των όρων. Σε περίπτωση που απορριφθεί η αίτηση του κατηγορουμένου, αυτός έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή στο συμβούλιο πλημμελειοδικών μέσα σε 10 μέρες από την κοινοποιούμενη ανακριτική πράξη. Το συμβούλιο αποφαινεται αμετάκλητα.

Τέλος σύμφωνα με την παράγραφο 3 του οικείου άρθρου 291 ο ανακριτής μπορεί ύστερα από γνώμη (απλή και όχι σύμφωνη) του εισαγγελέα να αντικαταστήσει την προσωρινή κράτηση με περιοριστικούς όρους ή να μεταβάλει τους περιοριστικούς όρους σε ευμενέστερους ή και δυσμενέστερους. Εναντίον αυτής της διάταξης επιτρέπεται στον εισαγγελέα αλλά και στον κατηγορούμενο μέσα σε προθεσμία 10 ημερών να προσφύγουν στο συμβούλιο χωρίς η προθεσμία αυτή να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Απόδειξη

Η απόδειξη πρέπει να διέπει την ποινική διαδικασία σε ολόκληρο το φάσμα της, (τόσο κατά την **προδικασία**, όσο και στην **κύρια διαδικασία**).

Σε αντίθεση με την πολιτική δίκη , η οποία διέπεται από την **αρχή της διαθέσεως**, (ήτοι έκαστος των διαδίκων είναι υποχρεωμένος να συλλέξει αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς του και να τα γνωστοποιήσει στο Δικαστήριο με τον ορθό δικονομικό τρόπο , όπως δηλαδή επιτάσσουν οι κανόνες της πολιτικής δικονομίας), στην ποινική διαδικασία **το σύστημα είναι ανακριτικό** και δεν βασίζεται στην αρχή της διαθέσεως αλλά σε μια άλλη αρχή που ορίζεται ως **αρχή ευρέσεως της ουσιαστικής αλήθειας**.

Ανακριτικές πράξεις (αρ251 επ ΚΠΔ)

Διενεργούνται είτε από προανακριτικούς υπαλλήλους υπό την εποπτεία του εισαγγελέα, είτε από τον ίδιο τον ανακριτή και σε κάθε περίπτωση εφόσον τηρηθεί η θεμελιώδης και υπερνομοθετική αρχή της αναλογικότητας (βλ άρθρ.251 παρ 2 ΚΠΔ)

Οι ανακριτικές πράξεις διακρίνονται μεταξύ άλλων στις έρευνες 253 επ (κατ' οίκον αρθρ. 256 ΚΠΔ και σωματικές άρθρ. 257 ΚΠΔ) , στις ειδικές ανακριτικές πράξεις επί εγκλημάτων διαφθοράς 255Α. 255

ΚΠΔ, στις πραγματογνωμοσύνες (183ΚΠΔ), αυτοψίες (αρ 180-182 ΚΠΔ) και εξέταση μαρτύρων (αρ 209 επ ΚΠΔ) και τεχνικών συμβούλων (204 ΚΠΔ).

Έρευνές

Διεξάγονται από όλα τα ανακριτικά όργανα με σκοπό την αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας, δηλαδή την ουσιαστική διαλεύκανση μια υπόθεσης.

Προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή έρευνας:

Κατά το αρ 253 για να διεξαχθεί έρευνα θα πρέπει να διεξάγεται **παράλληλα ανακριτική διαδικασία για κακούργημα ή πλημμέλημα** και είναι απαραίτητη κατά ρητή επιταγή του νόμου η παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας αν η έρευνα αφορά σε κατοικία (βλ. 256 παρ 2 ΚΠΔ)

Η κατ οίκον έρευνα :

Κατοικία είναι ο περικλειστος χώρος μέσα στον οποίο διαμένει προσωρινά ή μόνιμα κάποιος ή ακόμα και ο χώρος που αναπτύσσει επαγγελματική δραστηριότητα (σπίτι , δωμάτιο ξενοδοχείου, τροχόσπιτο κτλ)

Το **256 ΚΠΔ ορίζει την ορθή διαδικασία που θα πρέπει να τηρείται όταν πρόκειται να γίνει έρευνα σε κατοικία**. Στο χωρίο που το αρ 256 αναφέρεται σε «πόρτα» , ως πόρτα πρέπει να θεωρείται **κάθε εμπόδιο που εμποδίζει την είσοδο στην κατοικία (κάποιο περίφραγμα ή κάποιο παράθυρο κτλ)**.

Χώροι καταστημάτων δύναται να θεωρηθούν κατοικίες **μόνο** κατά την διάρκεια που δεν είναι ανοιχτό για το ευρύ κοινό. Κατά την παράγραφο δύο(2) του ως άνω άρθρου επιτρέπεται η έρευνα σε κατοικία από ανακριτικούς υπαλλήλους του άρθρου 31 αλλά πάντοτε με την παρουσία δικαστικού λειτουργού. Συνεπώς έρευνα γίνεται μόνο με τη σύμπραξη εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας (δικαστής, ανακριτής, εισαγγελέας, πταισματοδίκης , ειρηνοδίκης).

Νυχτερινή έρευνα σε κατοικία (256 παρ 5 ΚΠΔ)

Εκτός από τις γενικές προϋποθέσεις του αρθρ 256 θα πρέπει επιπροσθέτως να συντρέχουν οι ειδικές προϋποθέσεις που ορίζει το αρθρ 256 παρ 5 ΚΠΔ ήτοι **α)** να πρόκειται να συλληφθεί πρόσωπο που διώκεται νόμιμα , **β)** αν κάποιος συλλαμβάνεται επ αυτοφώρω να διαπράττει μέσα στην κατοικία

κακούργημα ή πλημμέλημα **γ)** αν στην κατοικία κατ επάγγελμα παίζονται τυχερά παιχνίδια ή γίνονται ακόλαστες πράξεις.

Όπως και κάθε ανακριτική πράξη, έτσι και οι έρευνες θα πρέπει να εφαρμόζονται με φειδώ και πάντοτε όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Σε κάθε περίπτωση δεν θα πρέπει να παραβιάζουν την αρχές της αναλογικότητας της αναγκαιότητας και της προσφορότητας, που αποτελούν θεμέλιους λίθους ως προς την αρχή της νομιμότητας (αρθρ 1 του ΠΚ και 7 του Συντάγματος). Πράγματι σύμφωνα με την παρ 4 του 256 θα πρέπει στις έρευνες στην κατοικία να «αποφεύγεται με επιμέλεια κάθε περιττή δημοσιότητα και κάθε ενόχληση των ενοίκων που δεν είναι **απόλυτα αναγκαία..**»

Σωματική έρευνα (257ΚΠΑ)

Η σωματική έρευνα το δίχως άλλο σημαίνει εκ των πραγμάτων βαριά προσβολή στην προσωπικότητα του ερευνώμενου. **Κατά το αρ 257, θα πρέπει να τελείται μόνο όταν υπάρχει «σπουδαίος λόγος».**

Αυτοψία (αρ 180-182, 178β ΚΠΑ)

Επίδειξη των αντικειμένων της στο ακροατήριο (σχεδιαγράμματα, αναπαράσταση προσώπων, απεικονίσεις, πειράματα, έλεγχος δακτυλικών αποτυπωμάτων κτλ).

Η κρίση του Δικαστηρίου ουσίας, αν θα ενεργήσει ή όχι αυτοψία, ΔΕΝ ελέγχεται αναιρετικά, διότι η διενέργεια αυτοψίας, επαφίεται αποκλειστικά στην διακριτική ευχέρεια του κάθε φορά αρμοδίου οργάνου.

Αρμόδια όργανα για την διενέργεια αυτοψίας μπορεί να είναι κατά την διάρκεια της ανάκρισης, ο ανακριτής ή και ο εισαγγελέας. Μπορεί επίσης να διατάξει τη διενέργεια αυτοψίας το δικαστικό συμβούλιο, τέλος αν η υπόθεση βρίσκεται στη φάση της κύριας διαδικασίας, τότε δύναται να διαταχθεί η διενέργεια αυτοψίας από το ίδιο το Δικαστήριο.

Πραγματογνωμοσύνη (αρ 183 – 203 ΚΠΑ)

Ως πραγματογνώμονες νοούνται τα πρόσωπα **εκείνα που προσφέρουν κάποιες ειδικές γνώσεις κατά την ποινική διαδικασία.**

Προϋποθέσεις πραγματογνωμοσύνης:

Διατάζεται στο στάδιο της ανάκρισης από τον ανακριτή ή και κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο αν διαταχθεί από το δικαστήριο= **αυτεπάγγελτος διορισμός**.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν επίσης να διοριστούν **και κατόπιν αιτήσεως κάποιων εκ των διαδίκων** αν βεβαίως κατά την κρίση αυτού που διενεργεί την ανάκριση ή του δικαστηρίου συντρέχει κάποιος ειδικός λόγος που απαιτεί ειδικές γνώσεις τέχνης ή επιστήμης.

Η ίδια η διάταξη (**ήτοι το αρ 183**) καταδεικνύει την ευχέρεια του ανακριτή για το αν τελικά θεωρήσει σκόπιμο ή μη το διορισμό κάποιου πραγματογνώμονα «μπορούν ...να διατάξουν πραγματογνωμοσύνη». Καθίσταται λοιπόν σαφές, ότι η κρίση του Δικαστηρίου περί διενέργειας πραγματογνωμοσύνης (ή αντίστοιχα του δικαστικού συμβουλίου) είναι **ανέλεγκτη αναιρετικά και άρα το αίτημα κάποιου διαδίκου περί πραγματογνωμοσύνης που απορρίφθηκε δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο αναίρεσης**

Το τελευταίο εδάφιο πάντως του 183 ΚΠΔ , ορίζει πως κατ' εξαίρεση πραγματογνωμοσύνη είναι υποχρεωτική όταν αυτό ρητά το ορίζει ο νόμος. Συνεπώς αν ορίζεται από τον νόμο και δεν διεξαχθεί από τα αρμόδια όργανα, τότε δημιουργεί προβλήματα απόλυτης ακυρότητας του άρθρου 171 ΚΠΔ.

Τρόπος διεξαγωγής της πραγματογνωμοσύνης:

Η πραγματογνωμοσύνη θα πρέπει να συντελείται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην προσβάλλει υπέρ το δέον , την τιμή ,την υπόληψη και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Επίσης, δεν θα πρέπει να παραβιάζει τις θεμελιώδεις αρχές του ποινικού δικονομικού δικαίου όπως πχ την αρχή της αναλογικότητας.

Τρόπος επιλογής των πραγματογνωμόνων:

Οι πραγματογνώμονες επιλέγονται από σχετικό πίνακα (185ΚΠΔ). Τα ονόματα των πραγματογνωμόνων ανακοινώνονται στους διαδίκους ,οι οποίοι έχουν δικαίωμα βάσει του αρ 192 ΚΠΔ να υποβάλουν αίτηση εξαίρεσης.

Κατά κανόνα, διορίζονται ως πραγματογνώμονες **φυσικά** πρόσωπα, ενώ επίσης το σύνηθες είναι να διορίζονται **δύο ή περισσότεροι** ανά περίπτωση (βλ. αρθρ 184 εδ α ΚΠΔ). **Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις δύναται να διοριστεί μόνο ένας**. Ενώ σ αυτές τις εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις δύναται ο διορισμός τους **να γίνει ακόμα και προφορικά** (βλ αρθρ 184 εδ β' ΚΠΔ).

Αφού ορκιστούν (194ΚΠΔ), ασχολούνται με το ζήτημα που τους έχει ανατεθεί (αν δεν ορκιστούν επέρχεται σχετική ακυρότητα βάσει του 194 παρ 2 ΚΠΔ).

Ωστόσο με βάση το αρθρ. 195 παρ 2 έχουν την ευχέρεια να ασχοληθούν και με άλλα ζητήματα που αφορούν την επιστήμη τους ή την τέχνη τους αν το κρίνουν αναγκαίο.

Με ποινή **σχετικής ακυρότητας** δεν μπορούν να διοριστούν ως πραγματογνώμονες τα πρόσωπα που ρητώς ορίζονται στο αρθρ 188ΚΠΔ. Επίσης, ποινή σχετικής ακυρότητας επιφέρει η μη όρκιση των πραγματογνώμωνων 194 παρ 2.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ: Κατά το 187 ΚΠΔ «*σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και ιδίως όταν δεν δύναται να διοριστεί τακτικός πραγματογνώμονας, εκείνος που διενεργεί την ανάκριση... μπορεί να αναθέσει σε ειδικό να ενεργήσει προκαταρκτική πραγματογνωμοσύνη*»

Η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται και στην προανάκριση και κατ επέκταση ακόμα και ο ανακριτικός υπάλληλος του αρθρ 31 μπορεί να διατάξει προκαταρκτική πραγματογνωμοσύνη, πχ στην αστυνομική προανάκριση του αρ 245 παρ 2. Μάλιστα ο προσωρινά διορισμένος πραγματογνώμονας έχει νομική υποχρέωση να εφαρμόσει την εντολή, Αν δεν το πράξει ευθύνεται ποινικά για απείθεια βάσει του αρ 169 ΠΚ.

- Ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη (βλ αρθρ 200 ΚΠΔ)
- **Ανάλυση DNA (βλ αρθρ 201 ΚΠΔ).** Ειδικά όσον αφορά την ανάλυση DNA, θα πρέπει να συντρέχουν **οι εξής προϋποθέσεις** για να ζητηθεί **1)** να υφίστανται «σοβαρές ενδείξεις» για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους, **2)** η ανάλυση θα πρέπει να περιορίζεται στα απολύτως απαραίτητα και όχι σε άσχετα στοιχεία της προσωπικότητας του δράστη και **3)** να διεξάγεται από κρατικό ή πανεπιστημιακό εργαστήριο βλ 201 παρ 4 ΚΠΔ.
- **Οι κυρώσεις που επιβάλλονται στους πραγματογνώμονες που αμελούν ως προς το έργο τους εμπεριέχονται στο άρθρο 202.**

Τεχνικοί σύμβουλοι. (αρ 204-208)

Ο κατηγορούμενος, ο ύποπτος και ο εκπρόσωπος προς υποστήριξη της κατηγορίας (δηλαδή οι διάδικοι της ποινικής δίκης) έχουν το δικαίωμα διορισμού τεχνικών συμβούλων.

Για το διορισμό τεχνικού συμβούλου θα πρέπει να συντρέχουν οι εξής δύο προϋποθέσεις. **A)** να διενεργείται ανάκριση, αστυνομική προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση και **B)** να έχει διοριστεί από το αρμόδιο όργανο πραγματογνώμονας. Μαζί με το διορισμό του πραγματογνώμονα από τον

τακτικό ανακριτή θα πρέπει να υπάρχει και γνωστοποίηση αφενός στο διάδικο του διορισμού και αφετέρου πρόσκληση προς τους λοιπούς διαδίκους να ορίσουν (αν επιθυμούν) τεχνικό σύμβουλο. Κατά την νομολογία όμως η γνωστοποίηση αυτή δεν είναι υποχρεωτική, όταν επιβάλλεται η άμεση ενέργεια πραγματογνωμοσύνης (ΑΠ 1808/88). Αν όμως δεν συντρέχει η περίπτωση της αμεσότητας, ήτοι του επείγοντος χαρακτήρα της πραγματογνωμοσύνης και παρά ταύτα δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις σχετικά με το δικαίωμα διορισμού τεχνικού συμβουλίου από τον κατηγορούμενο, τότε δημιουργούνται οι προϋποθέσεις της απόλυτης ακυρότητας κατ **αρ 171περ δ'** διότι εμφανώς θίγεται το υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου. Υπό αυτό το πρίσμα ιδρύεται λόγος αναίρεσης κατ άρθρον 510παρ 1 Α για τις δικαστικές αποφάσεις και 484 παρ 1 α για τα βουλεύματα.

Οι τεχνικοί σύμβουλοι κατά τα λοιπά έχουν δικαίωμα να παρευρίσκονται στις έρευνες των πραγματογνωμόνων και να λαμβάνουν τα έγγραφα που έχουν οι τελευταίοι (βλ άρθρο 207). Επίσης έχουν δικαίωμα να παίρνουν αντίγραφα των εκθέσεων των πραγματογνωμόνων, ενώ σε αντίθεση με τους τελευταίους δεν ορκίζονται.

Μάρτυρες

Ικανοί για μαρτυρία είναι οποιοσδήποτε (και ο ανήλικος). Το αρθρ 209 καθιστά υπόχρεους για μαρτυρία τους πάντες (χωρίς διάκριση φύλου ή ηλικίας). Καθιστά υπόχρεους όχι μόνο τους Έλληνες αλλά και τους αλλοδαπούς που δεν απολαμβάνουν του προνομίου της ετεροδικίας (αρ 216 ΚΠΔ).

Ο μάρτυρας κλητεύεται εγγράφως με κλήση που του επιδίδεται τουλάχιστον 24 ώρες πριν από την ημέρα για την οποία καλείται αν πρόκειται να καταθέσει προδικαστικά (βλ 213 παρ 1 εδ γ') και 15 ΗΜΕΡΕΣ ΠΡΙΝ ΑΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΚΑΤΕΘΕΣΕΙ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ (βλ συνδυαστικά 213 παρ εδ τελευταίο και 166 παρ1 ΚΠΔ).

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (κατεπείγουσες) δύναται κατά την προδικασία να κληθεί και προφορικά (213 παρ 2 ΚΠΔ).

Η κλήση πρέπει να αναφέρει την δικαστική (ανακριτική αρχή) στην οποία καλείται καθώς και να περιέχει συνοπτική έκθεση της υποθέσεως για την οποία θα εξεταστεί.

Το αρ 209 παρ 2 ΚΠΔ καταδεικνύει την ευχέρεια που έχει ο ανακριτής αλλά και το Δικαστήριο «...μπορεί» να μην εξετάσει κάποιον μάρτυρα που τον θεωρεί «..παράφρονα ή βλάκα..».

ΠΡΟΣΟΧΗ: Αν κάποιος εκ των διαδίκων αμφισβητήσει την απόφαση του ανακριτή τότε έχει δικαίωμα να προσφύγει στο δικαστικό συμβούλιο , το οποίο τελικά μπορεί να διατάξει πραγματογνωμοσύνη.

Το αρ 210 εισάγει μια σειρά από εξαιρετέα πρόσωπα όσον αφορά την υποχρέωση μαρτυρικής καταθέσεως. Αν παραβιαστεί η συγκεκριμένη διάταξη τότε επέρχεται ακυρότητα.

Επιπροσθέτως το αρθρ. 212 ΚΠΔ , εισάγει μια σειρά από δικονομικούς περιορισμούς όσον αφορά την προσπάθεια ανεύρεσης της ουσιαστικής αλήθειας. Κατά το ως άνω άρθρο δεν εξετάζονται ως μάρτυρες ούτε στην προδικασία , ούτε στην κύρια διαδικασία οι κληρικοί , οι συνήγοροι , οι τεχνικοί σύμβουλοι, οι συμβολαιογράφοι , οι ιατροί , οι φαρμακοποιοί καθώς και οι βοηθοί τους για τα όσα του εκμυστηρεύτηκαν οι πελάτες τους (βλ άρθρο 371 του ΠΚ). Επίσης δεν εξετάζονται ούτε οι δημόσιοι υπάλληλοι όταν πρόκειται για στρατιωτικό ή διπλωματικό μυστικό που αφορά την ασφάλεια του κράτους, εκτός και αν ο αρμόδιος υπουργός το επιτρέψει.

Τα καθήκοντα του μάρτυρα

1)**καθήκον προσέλευσης.** Η μη εκπλήρωση του ως άνω καθήκοντος αφενός τιμωρείται από το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο με την διάταξη περί απείθειας 169 ΠΚ, αφετέρου υφίστανται η δικονομική δυνατότητα του αρθρ. 231 του ΚΠΔ περί βίαιης προσαγωγής του μάρτυρα για κατάθεση (ένταλμα βίαιης προσαγωγής).

2)**Καθήκον όρκου 219 και 220 ΚΠΔ.** Η μη εκπλήρωση του επιφέρει σχετική ακυρότητα. Το αρ 221 ΚΠΔ εισάγει μια σειρά εξαιρέσεων ατόμων που μπορούν να εξεταστούν χωρίς όρκο. (βλέπε το άρθρο). Πάντως αν τυχόν τα συγκεκριμένα πρόσωπα εξεταστούν με όρκο τότε δεν επέρχεται ουδεμία ακυρότητα.

3)**καθήκον μαρτυρίας:** υποχρέωση κατάθεσης επί των ερωτήσεων που του τίθενται .

4) καθήκον αλήθειας (αρ 224 ΚΠΔ)

Το δικαίωμα αρνήσεως μαρτυρίας

Το ως άνω δικαίωμα έχουν ο σύζυγος και οι συγγενείς εξ αίματος του κατηγορούμενου έως τον δεύτερο βαθμό(222 ΚΠΔ) .

Το αρ 222 ΚΠΔ επιλύει το «ηθικό δίλημμα» που προκύπτει στα συγκεκριμένα πρόσωπα από την μία πλευρά να καταθέσουν υποχρεωτικά την αλήθεια και

από την άλλη του σεβασμού στην θεσμό της οικογένειας (ή της συγγένειας γενικότερα). **Μάλιστα η συζυγική σχέση και η συγγένεια δεν κρίνεται μόνο κατά το χρόνο του συμβάντος αλλά και κατά το χρόνο της κατάθεσης. Πχ ο σύζυγος δικαιούται να αρνηθεί την μαρτυρία ακόμα και μετά το διαζύγιο.**

Τρόπος εξέτασης των μαρτύρων

Οι μάρτυρες καταθέτουν μόνο επί πραγματικών περιστατικών και απαγορεύονται να τους απευθύνονται ερωτήσεις για προσωπικές κρίσεις παρά μόνο αν αυτές συνδέονται αναπόσπαστα με γεγονότα. Αν όμως από μόνος του ο εκάστοτε μάρτυρας προβεί σε προσωπικές κρίσεις τότε ο νόμος δεν προβλέπει κάποια ακυρότητα επί της διαδικασίας. Επίσης κατά την νομολογία, η γρήγορη και συνοπτική εξέταση μάρτυρα υπεράσπισης δεν επιφέρει καμία ακυρότητα στη διαδικασία αν βεβαίως δεν στερεί κάποιο κατ'ουσία το υπερασπιστικό δικαίωμα του κατηγορουμένου.

Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί πως απαγορεύονται οι παραπειστικές ερωτήσεις. Βάσει επίσης του 223 παρ 4 του ΚΠΔ οι μάρτυρες δεν υποχρεούνται να καταθέσουν περιστατικά από τα οποία μπορεί να προκύψει ποινική τους ευθύνη.

Προσοχή στο θεσμό των προστατευόμενων Μαρτύρων (άρθρο 218 ΚΠΔ).

Γνωστοποίηση μαρτύρων 326 ΚΠΔ

Με βάση το αρθρ. 326 η γνωστοποίηση γίνεται από τον αρμόδιο εισαγγελέα, «πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια συνεδρίαση και επιδίδει στον κατηγορούμενο...»..

Ο κατηγορούμενος έχει τη δυνατότητα βάσει του αρθρ. 326 παρ 3 να μην γνωστοποιήσει στον εισαγγελέα και στους λοιπούς διαδίκους τους μάρτυρες που κλητεύει.

Προσοχή: Δύναται πάντως σύμφωνα με το άρθρο 353 ΚΠΔ αν το δικαστήριο το κρίνει απαραίτητο να προσέλθει μάρτυρας που δεν κλητεύθηκε ή του οποίου το όνομα δεν γνωστοποιήθηκε , αν θεωρείται αναγκαία από το δικαστήριο η μαρτυρική κατάθεσή του , εφόσον όμως δεν αντιλέξει ο κατηγορούμενος. Αν αντιλέγει τότε το δικαστήριο διατάζει τη διακοπή της δίκης έως 15 το πολύ ημέρες.

Η κύρια διαδικασία.

Η κύρια διαδικασία διακρίνεται σε δύο υποκατηγορίες:

A) την προπαρασκευαστική διαδικασία (της κύριας διαδικασίας), η οποία δεν θα πρέπει να συγχέεται σε καμία περίπτωση με την ποινική προδικασία και **β) την διαδικασία επί του ακροατηρίου.**

Η προπαρασκευαστική διαδικασία κατοχυρώνεται στα άρθρα 320 -328 ΚΠΔ και βασικός της στόχος είναι να οργανώσει το αποδεικτικό υλικό από την προδικασία και να ετοιμάσει την επικείμενη διαδικασία του ακροατηρίου.

Ειδικότερα η προπαρασκευαστική διαδικασία περιλαμβάνει

- Τον ορισμό της δικασίμου (πάντοτε προτεραιότητα έχει ο κατηγορούμενος ο οποίος κρατείται προσωρινά όπως ρητά ορίζει το αρ 320 παρ 1 ΚΠΔ)
- Την κλήση του κατηγορούμενου στο ακροατήριο είτε μέσω **κλητήριου θεσπίσματος** είτε μέσω της **απευθείας κλήσης** για εμφάνιση στον εισαγγελέα (320 παρ 2).
- Την επίδοση της ως άνω κλήσεως ή του κλητήριου θεσπίσματος στον κατηγορούμενο και στον εκπρόσωπο της κατηγορίας. Σύνταξη και επίδοση από τον εισαγγελέα στον κατηγορούμενο του καταλόγου μαρτύρων.
- Κλήτευση των μαρτύρων υπεράσπισης και κατηγορίας από τον εισαγγελέα (βλ αρθρ. 326 ΚΠΔ).

Το βασικό όργανο της προπαρασκευαστικής διαδικασίας είναι ο εισαγγελέας αφού καθορίζει όλα τα ανωτέρω.

B) Διαδικασία στο ακροατήριο

Η κύρια διαδικασία αρχίζει είτε με την απευθείας κλήση μαζί με το παραπεμπτικό βούλευμα, είτε με το κλητήριο θέσπισμα.

Όσον αφορά την απευθείας κλήση θα πρέπει το παραπεμπτικό βούλευμα που την συνοδεύει να είναι αμετάκλητο 314 εδ β' ,319 παρ 5 ΚΠΔ.

Όσον αφορά το κλητήριο θέσπισμα θα πρέπει είτε να κυλήσει άπρακτη η προθεσμία της προσφυγής εναντίον του κλητηρίου θεσπίσματος (αρ 322 ΚΠΔ), είτε να μην επιτρέπεται προσφυγή κατά του κλητηρίου θεσπίσματος (πχ αν δεν αφορά παραπομπή σε Τριμελές Πλημμελειοδικείο όπως ρητά αναφέρει

το 322) , είτε να περατωθεί οριστικά η διαδικασία που άνοιξε με την άσκηση της προσφυγής.

Η προσφυγή του αρ 322 ΚΠΔ (κατά του κλητήριου θεσπίσματος).

Το αρθρ. 322 ΚΠΔ , παρέχει τη δυνατότητα στον κατηγορούμενο που καλείται να εκδικαστεί με κλητήριο θέσπισμα να ασκήσει προσφυγή εναντίον της κλήσης του.

Η προσφυγή όμως αυτή για να ασκηθεί παραδεκτά θα πρέπει να συντρέχουν κάποιες συγκεκριμένες και πολύ ειδικές προϋποθέσεις , οι οποίες εν πολλοίς προκύπτουν μέσα από τη διάταξη του άρθρου 322.

Α) Αρχικά θα πρέπει ο κατηγορούμενος να έχει κλητευθεί μέσω του κλητηρίου θεσπίσματος **υποχρεωτικά στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο** (αρθρ 112 παρ 1 ΚΠΔ). Αν έχει κλητευθεί σε οποιοδήποτε άλλο Δικαστήριο (μονομελές πλημμελειοδικείο, δικαστήρια ανηλίκων, τριμελές εφετείο) τότε ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΔΕΚΤΗ Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΤΟΥ 322.

Κατ εξαίρεση σύμφωνα με το άρθρο 323 του ΚΠΔ, τα πρόσωπα ειδικής δωσιδικίας (αρθρ. 111 παρ 6 του ΚΠΔ) αν και τα πλημμελήματά τους εκδικάζονται από το **Τριμελές Εφετείο** (και όχι από το τριμελές πλημμελειοδικείο όπως ορίζει η παράγραφος 1 του άρθρου 322 ΚΠΔ), **έχουν** την δυνατότητα να ασκήσουν προσφυγή κατά του κλητήριου θεσπίσματος, **αλλά όχι στον αρμόδιο εισαγγελέα (όπως ορίζει στην παράγραφο 1του αρθρ. 322), αλλά στο «αρμόδιο συμβούλιο εφετών» .**

Β) Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου, ποσού 150 ευρώ (βλ 322 παρ 2) . Αν το ως άνω ποσό δεν κατατεθεί, η προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Γ) Η προσφυγή μπορεί να ασκηθεί για οποιονδήποτε λόγο αφορά την κατηγορία (τυπικό ή και ουσιαστικό) πχ (η πράξη δεν είναι αξιόποινη ή ότι συντρέχει λόγος άρσης του αδικού ή ότι συντρέχει αναρμοδιότητα δικαστηρίου ή επειδή δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την κατηγορία κτλ.

Πάντως θα πρέπει να ασκηθεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας 10 ημερών από την ημέρα επίδοσης (χωρίς να υπολογίζεται η ημέρα επίδοσης) και χωρίς να παρατείνεται λόγω απόστασης.

Δ) Η συγκεκριμένη προσφυγή αποτελεί **οιονεί** ένδικο μέσο διότι δεν στρέφεται κατά δικαστικής απόφασης αλλά κατά διάταξης του εισαγγελέα. Ως ένδικο μέσο (έστω και οιονεί) ασκείται υποχρεωτικά **μόνο μια φορά** και

μεταβιβάζει την υπόθεση σε όργανο μεγαλύτερου βαθμού (εισαγγελέας εφετών).

Δικαστικά συμβούλια:

Καταρχάς υφίστανται συμβούλια δύο βαθμών α) το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών (**305ΚΠΔ**) και β) το Συμβούλιο Εφετών (**316ΚΠΔ**). Το συμβούλιο του **Αρείου Πάγου** ασκεί απλώς αναιρετικό έλεγχο .

Το αντικείμενο με το οποίο απασχολούνται τα δικαστικά συμβούλια είναι αφενός η εκτίμηση του ανακριτικού (και προανακριτικού υλικού) προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο κατηγορούμενος πρέπει να παραπεμφθεί τελικά στο ακροατήριο ή αν τελικά απαλλαγεί οριστικά και αφετέρου να ερευνήσουν και να επιλύσουν και να εξακριβώσουν τα ιδιαίτερος δυσχερή προβλήματα που πιθανώς προκύπτουν στο τέλος της ανάκρισης.

Οι συνεδριάσεις των δικαστικών συμβουλίων είναι **μυστικές** (σε αντίθεση με την διαδικασία στο ακροατήριο) και κατά συνέπεια οι διάδικοι ή οποιοσδήποτε τρίτος δεν έχουν δικαίωμα να παρευρεθούν. Το συμβούλιο όμως έχει δικαίωμα (αν το κρίνει σκόπιμο), να καλέσει ενώπιόν του τόσο τους διαδίκους όσο και οποιονδήποτε τρίτο (βλ αρθρ.306 ΚΠΔ).

Ο εισαγγελέας εμφανίζεται υποχρεωτικά στο συμβούλιο (30 παρ 2, 171 παρ 1 περ β' και 306 παρ 1 ΚΠΔ) και αφού αναπτύσσει προφορικά πρώτα τις απόψεις του , τις υποβάλλει και γραπτώς ενώπιον του Συμβουλίου και κατόπιν **υποχρεωτικά αποχωρεί** (αρ 306 παρ 1 ΚΠΔ). Η γνώμη του εισαγγελέα είναι **απλή**, δηλαδή να μην εισάγεται στο συμβούλιο με την ως άνω διαδικασία αλλά σε καμία περίπτωση το συμβούλιο δεν υποχρεούται να ταυτιστεί με αυτή. Η απόφαση του συμβουλίου τελικώς λαμβάνεται με **πλειοψηφία** μεταξύ των μελών του. Ο εισαγγελέας δεν έχει δικαίωμα ψήφου.

Οι αποφάσεις των συμβουλίων ονομάζονται **βουλεύματα** τα οποία υπογράφονται από τους δικαστές και επιδίδονται στους διαδίκους ενώ παράλληλα κοινοποιούνται και στον εισαγγελέα.

Τα βουλεύματα: Η αρχική τους διάκριση είναι α) σε **παρεμπίπτοντα** και β) σε **οριστικά** .

Παρεμπίπτοντα ονομάζονται τα βουλεύματα που δεν αποφαινούνται για την κατηγορία αλλά ρυθμίζουν άλλα επιμέρους ζητήματα όπως αυτά στο αρ 307 ή στο άρθρο 310 παρ 1 περ δ' (συνέχιση της ανάκρισης).

Οριστικά , ονομάζονται τα βουλεύματα που αποφαινούνται για την κατηγορία και με τη σειρά τους διακρίνονται σε

1) απαλλακτικά(310 παρ 1 περ α' ή και 311 παρ 1 ΚΠΔ), τα οποία παύουν οριστικά (αν είναι αμετάκλητα) ή προσωρινά (βλ 312 ΚΠΔ) την ποινική δίωξη και σε παραπεμπτικά (313 ΚΠΔ) , τα οποία παραπέμπουν τον κατηγορούμενο σε δίκη.

ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

Αρθρ. 340 ΚΠΔ: Ο κατηγορούμενος κατά κανόνα οφείλει να παρίσταται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο. Μπορεί ωστόσο να διορίζει συνήγορο για την υπεράσπισή του και τότε σύμφωνα με το 340 παρ 3 ο κατηγορούμενος θεωρείται πως είναι παρών. Μάλιστα αν στερείται συνηγόρου , τότε ο πρόεδρος του Δικαστηρίου διορίζει υποχρεωτικά συνήγορο από τον πίνακα του διοικητικού συμβουλίου του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

Το Δικαστήριο πάντως δύναται να διατάξει εάν το κρίνει σκόπιμο την προσωπική εμφάνιση του κατηγορούμενου (340 παρ 3 προτελευταίο εδάφιο). Μάλιστα αν παρά αυτή την γνωστοποίηση δεν εμφανιστεί ο κατηγορούμενος, μπορεί να διαταχθεί η **βίαιη προσαγωγή του**, που δύναται να εκτελεστεί ακόμα και κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

Προσοχή: Σύμφωνα με την διάταξη της παραγράφου 2 του 340 του ΚΠΔ, ακόμα και σε δίκες για κακουργήματα οι οποίες έχουν μακρά διάρκεια, ακόμα και η μη εμφάνιση ή η μη εκπροσώπηση του κατηγορουμένου δεν εμποδίζει την πρόοδο της συζητήσεως όπως συνέβαινε κατά το παρελθόν! Προφανώς η ανωτέρω εξαίρεση δεν αφορά **την εναρκτήρια συνεδρίαση** κατά την οποία εφαρμογή έχει προφανώς η παράγραφος 1 του 342.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του αρθρ. 340, ο κατηγορούμενος που δεν εμφανίζεται **αν και έχει κλητευθεί νομίμως** , αλλά ούτε και εκπροσωπείται από συνήγορο , **δικάζεται σαν να είναι παρών (ωσει παρών).**

Η Άμυνα του κατηγορούμενου επί ερημοδικίας

Ειδικότερα , όσον αφορά τα **πλημμελήματα** στα οποία δεν εμφανίστηκε ο κατηγορούμενος **που έχει ΓΝΩΣΤΗ ΔΙΑΜΟΝΗ**, το Δικαστήριο εξετάζει

- Αν έχει κλητευθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα. Δηλαδή αν έχει τηρηθεί η διαδικασία και οι προθεσμίες που ορίζουν τα αρθρ. 155 και 166 επ. του ΚΠΔ αντίστοιχα.

Εάν δεν έχει κλητευθεί ο κατηγορούμενος, γνωστής διαμονής νομότυπα, τότε το δικαστήριο κηρύσσει , **απαράδεκτη τη συζήτηση**

Εάν όμως ο κατηγορούμενος για **πλημμέλημα που είναι γνωστής διαμονής, έχει κλητευθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα, τότε δικάζεται σαν να είναι παρών βάσει του αρ 340 παρ 4.**

- Εάν ο κατηγορούμενος εκπροσωπείται από το συνήγορό του , τότε **δεν** συντρέχει κανένα πρόβλημα και δικάζεται κανονικά σαν να είναι παρών (βλ 340 παρ 3).
- Αν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί μεν και αποχωρήσει κατά τη διάρκεια της δίκης, το δικαστήριο συνεχίζει τη δίκη. Ο κατηγορούμενος εκπροσωπείται κανονικά από το συνήγορό του και δεν συντρέχει λόγος διακοπής (340 παρ 1 και 340 παρ 3).
- Εάν εμφανιστεί μεν αλλά η συμπεριφορά του **δυσχεραίνει** τη δίκη **τότε μπορεί να διατάξει το Δικαστήριο την απομάκρυνσή του.**
- Εάν ασθενήσει κατά τη διάρκεια της δίκης το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διακοπή ή την αναβολή της δίκης ή μπορεί να συνεχίσει τη δίκη με το συνήγορό του 348 ΚΠΔ. Αναβολή δίδεται μόνο α) για ανυπέβλητο κώλυμα είτε (341 παρ 1) είτε για άλλα σημαντικά αίτια 349 παρ 1 ΚΠΔ).

Αν η διαμονή είναι γνωστή , η κλήτευση είναι νόμιμη και αν δεν έχει ζητηθεί αίτημα αναβολής από τον κατηγορούμενο (ήτοι από το συνήγορό του) , ΤΟΤΕ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΧΩΡΕΙ ΣΤΗΝ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ.(340 ΠΑΡ 4).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Αν ο κατηγορούμενος είναι απών και η δίκη αναβληθεί, τότε απαιτείται ΝΕΑ ΚΛΗΤΕΥΣΗ.

Αν ο κατηγορούμενος **καταδικαστεί ερήμην**, για να τρέξει η προθεσμία των ενδίκων μέσων θα πρέπει να γίνει **επίδοση** της απόφασης.

Όσον αφορά τα πλημμελήματα στα οποία δεν εμφανίστηκε ο κατηγορούμενος που έχει άγνωστη διαμονή τότε:

- Αν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί κατά τη συζήτηση, η δίκη διεξάγεται κανονικά κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων αρθρ (339-373)
- Αν δεν εμφανιστεί ούτε ο ίδιος , ούτε κάποιος συγγενής του εξ αίματος έως τετάρτου βαθμού ή εξ αγχιστείας έως δευτέρου βαθμού , ούτε ο σύζυγός του , πρόσωπα τα οποία με βάση το αρ 429 παρ 2 του ΚΠΔ θα μπορούσαν να εμφανιστούν και να διορίσουν συνήγορο ο οποίος θα εκπροσωπή τον κατηγορούμενο, τότε ο κατηγορούμενος ΕΡΗΜΟΔΙΚΑΖΕΤΑΙ.

Άμυνα καταδικασθέντος επί ερήμην καταδίκης **ΓΙΑ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑ**

Ο καταδικασθείς ερήμην για ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑ δύναται υπό πολύ **αυστηρές** και **συγκεκριμένες προϋποθέσεις** να ασκήσει είτε το ένδικο βοήθημα της αίτησης **ακύρωσης** της **διαδικασίας** σύμφωνα με το άρθρο **341** του ΚΠΔ , είτε το ένδικο βοήθημα της ακύρωσης της **απόφασης** κατ άρθρον **430** ΚΠΔ.

Αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας αρ 341 ΚΠΔ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ο κατηγορούμενος εάν δεν εμφανισθεί στο δικαστήριο την ημέρα της δίκης (παρότι έχει κλητευθεί νόμιμα) δικάζεται σαν να ήταν παρών. Υφίστανται όμως και περιπτώσεις , κατά τις οποίες είτε λόγοι ανωτέρας βίας , είτε άλλα ανυπέρβλητα κωλύματα, εμπόδισαν όχι απλώς την εμφάνισή του στο Δικαστήριο **αλλά και τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει αυτούς τους λόγους στους Δικαστές**, με αποτέλεσμα να μην μπορέσει να εμφανιστεί ή έστω με κάποιο τρόπο να ζητήσει αναβολή της δίκης κατά 449 ΚΠΔ.

Αν και σε αυτές τις περιπτώσεις δικάζεται κανονικά σαν να ήταν παρών ο ποινικός νομοθέτης αναγνωρίζοντας τη γενική αρχή του δικαίου (impossidilium nullan esto bligatio), δηλαδή ότι κανένας δεν υποχρεούται στο αδύνατο, του παρέχει τη δυνατότητα εφόσον το επιθυμεί και εφόσον συντρέχουν οι κάτωθι προϋποθέσεις να ακυρώσει τη διαδικασία (341 ΚΠΔ).

Οι προϋποθέσεις θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά και είναι οι εξής:

Α) ο κατηγορούμενος να είναι γνωστής διαμονής (428 και 429 ΚΠΔ)

Β) Καταδικαστική απόφαση για πλημμέλημα.

Δεν παίζει ρόλο τι είδους ποινή επιβλήθηκε (πχ στερητική της ελευθερίας ποινή ή χρηματική ποινή) , **αρκεί να είναι καταδικαστική**.

Γ) Η καταδικαστική απόφαση θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι ανέκκλητη (βλ 341 παρ2 ΚΠΔ) , ήτοι να μην έχει το δικαίωμα ο κατηγορούμενος να ασκήσει έφεση (βλ αρθρ 489 ΚΠΔ). Αν ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να ασκήσει έφεση ή εάν ο κατηγορούμενος έχει απωλέσει το δικαίωμα να ασκήσει έφεση από δική του ευθύνη πχ άφησε να κυλήσει άπρακτη η καθορισμένη από τον νόμο προθεσμία (473 ΚΠΔ) για την άσκηση εφέσεως, τότε ΔΕΝ ΈΧΕΙ

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ 341! Το ανέκκλητο θα κριθεί πάντοτε με βάση τον αιτούντα και όχι με τους λοιπούς συγκατηγορούμενους.

Δ) Να μην είχε τη δυνατότητα να εμφανιστεί στο δικαστήριο είτε για λόγους **ανωτέρας βίας**, είτε για άλλο **ανυπέρβλητο κώλυμα** (πχ να είναι ασθενής με βαριά αρρώστια , να εισαχθεί εσπευσμένα σε κλινική για λόγους υγείας, η αιφνίδια έλλειψη συγκοινωνιακού μέσου ,η αιφνίδια καθυστέρηση πλοίων, αεροπλάνων, τρένων, ο περιορισμός της ελευθερίας κινήσεων λόγω στρατιωτικών ή αστυνομικών υποχρεώσεων).

Και για την ανωτέρα βία αλλά και για το ανυπέρβλητο κώλυμα ,είναι σημαντικό να παρατηρηθεί ότι αφενός θα πρέπει ο κατηγορούμενος να έχει επιδείξει την δέουσα επιμέλεια αλλά παρόλα αυτά να είναι αδύνατον να αποτραπεί με δικές του ενέργειες η μη παρουσία του στο Δικαστήριο

Ε) Δεν φτάνει μόνο να συντρέχει ανυπέρβλητο κώλυμα ή ανωτέρα βία που εμπόδισε απλώς τον κατηγορούμενο να παραβρεθεί στο δικαστήριο, αλλά ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΩΣ ΑΥΤΟ ΤΟ ΑΝΥΠΕΡΒΛΗΤΟ ΚΩΛΥΜΑ Η ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ ΝΑ ΤΟΝ ΕΜΠΟΔΙΣΑΝ ΚΑΙ **ΝΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙ ΠΩΣ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΚΑΝ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΕΙ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ!**

ΣΤ) Να υποβάλει την αίτηση μέσα σε **αποκλειστική προθεσμία** 15 ημερών από την έκδοση της απόφασης στη γραμματεία του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Η ερήμην εκδοθείσα απόφαση πρέπει να επιδίδεται στον καταδικασθέντα και η δεκαπενθήμερη προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την επίδοση της απόφασης και όχι από την έκδοσή της κατ αναλογική εφαρμογή του 473 ΚΠΔ. Αυτό άλλωστε φαίνεται να επιτάσσει και η απλή λογική , διότι απλώς και μόνο με την έκδοση της απόφασης δεν σημαίνει απαραίτητως πως έχει λάβει και την **απαιτούμενη γνώση** ώστε να αρχίσει να χρησιμοποιεί τα υπερασπιστικά και αμυντικά του όπλα όπως είναι η αίτηση του αρ 341 ΚΠΔ. Άλλωστε γίνεται πλήρως αποδεκτό πως αν ο κατηγορούμενος κλητευθεί στο Δικαστήριο , με κλήτευση που δεν έχει τηρήσει τον ορθό τύπο , τότε η προθεσμία αρχίζει από τότε που έλαβε ουσιαστική και πλήρης γνώση της δικαστικής απόφασης ο καταδικασθείς.

Υποβολή της αίτησης

Η αίτηση καταρχάς υποβάλλεται στο γραμματέα του Δικαστηρίου που εξέδωσε την ερήμην καταδικαστική απόφαση. Μπορεί να υποβληθεί είτε με **αυτοτελές δικόγραφο 341** , είτε **ακόμα και με προφορική δήλωση** ως οιονεί ένδικο μέσο κατά αναλογική εφαρμογή του 374 ΚΠΔ και πάλι στη γραμματεία του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Επίσης αν ο

καταδικασθείς κρατείται στις φυλακές , τότε μπορεί να ασκήσει την αίτηση στο διευθυντή των φυλακών και ο τελευταίος τη διαβιβάζει στο Δικαστήριο.

Η υπόθεση εισάγεται στην πρώτη δικάσιμο χωρίς να απαιτείται νέα κλήτευση του κατηγορούμενου . Αν όμως εισαχθεί σε νέα δικάσιμο επειδή πχ ο αιτών και πλέον καταδικασθείς δεν μπόρεσε να εμφανιστεί για λόγους ανωτέρας βίας ή ανυπέρβλητου κωλύματος, τότε απαιτείται με ποινή ακυρότητας της διαδικασίας νέα κλήτευση.

Το Δικαστήριο αποφασίζει αμετάκλητα!

Η απόφαση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο αποφαινεται αποκλειστικά και μόνο για το αν ασκείται παραδεκτά και βάσιμα η ως άνω αίτηση (βλ 341 παρ 2 εδ τελευταίο) . ΔΕΝ ΑΠΟΦΑΙΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ!

Αν λοιπόν η αίτηση γίνει δεκτή τότε ακυρώνεται η προβαλλόμενη απόφαση και ορίζεται ρητή δικάσιμος για την εκδίκαση της ουσίας της υπόθεσης. Ο κατηγορούμενος (και πλέον ΟΧΙ καταδικασθείς αφού έχει ακυρωθεί η πρώτη απόφαση) , οφείλει να παρασταθεί στο δικαστήριο χωρίς νέα κλήτευση. Ο κατηγορούμενος δεν έχει τη δυνατότητα προσφυγής του 322 ΚΠΔ, όμως το ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΣΜΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 470 ΚΠΔ ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΕΙΡΟΤΕΡΕΥΣΕΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ΟΤΙ Η ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΩΣ ΟΙΟΝΕΙ ΕΝΔΚΟ ΜΕΣΟ! Η άσκηση των ενδίκων μέσων από τον κατηγορούμενο δεν μπορεί να επιφέρει χειροτέρευση της θέσεώς του σε σχέση, με την πρωτόδικη απόφαση.

Αν η αίτηση δεν γίνει δεκτή , το ίδιο το αρθρ. 341 προβλέπει ότι δεν επιτρέπεται η άσκηση κανενός ενδίκου μέσου. Η αίτηση μπορεί να παράγει ανασταλτικό αποτέλεσμα, αλλά σύμφωνα με το καινοφανές άρθρο 341 παρ 2 εδ β' δύναται (έχει διακριτική ευχέρεια) να μη χορηγηθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα. Πάντως σε αυτές τις περιπτώσεις κατά ρητή επιταγή του άρθρου ο αιτών μπορεί να προσφύγει στο συμβούλιο μέσα σε δύο ημέρες από την απόρριψη της αναστολής.

Το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση είτε ως **απαράδεκτη** (εάν δεν πληρείται κάποια εκ των προαναφερθεισών προϋποθέσεων) , ως **ουσιαστικά αβάσιμη** (αν δεν συντρέχει η ειδική προϋπόθεση των λόγων ανωτέρας βίας ή του ανυπέρβλητου κωλύματος), είτε τέλος ως **ανυποστήρικτη** (εάν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί στο Δικαστήριο την ημέρα της συζήτησης ή έστω αν δεν καταφέρει με οποιονδήποτε τρόπο να προβάλει αίτημα αναβολής της δίκης)

Εάν απορριφθεί η αίτηση τότε ισχύει η πρώτη απόφαση και ο αρμόδιος εισαγγελέας ζητάει την εκτέλεση της απόφασης .

Η αίτηση ακύρωσης της απόφασης (ΚΠΔ 430)

Πρόκειται επί της ουσίας για οιονεί ένδικο μέσο δεδομένου πως και αυτό στρέφεται κατά δικαστικής αποφάσεως.

Βασικές προϋποθέσεις: 1) ο κατηγορούμενος να έχει καταδικαστεί για πλημμέλημα - αυτό προκύπτει από το αρθρ. 430 ΚΠΔ το οποίο παραπέμπει στο 428 ΚΠΔ.

2)ΝΑ ΕΧΕΙ ΚΛΗΤΕΥΘΕΙ ΩΣ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΕΝΩ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Η ΔΙΑΜΟΝΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΗ.

3)Ο ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ ΟΤΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙ Η ΔΙΑΜΟΝΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΗ (αντιστροφή βάρους απόδειξης)

4) Να μην έχει τη δυνατότητα ο κατηγορούμενος επί της απόφασης να ασκήσει έφεση

5)Υποβάλλεται στο Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση και εισάγεται για συζήτηση τρεις μέρες μετά την υποβολή της.

ΠΡΟΘΕΣΜΪΑ: Βάσει του άρθρ. 430 παρ 1 εδ 'β , η προθεσμία μπορεί να είναι 8 ημερών αλλά **από την εκτέλεση της απόφασης!**

Αυτό σημαίνει πως εάν δεν «τρέξει» η εκτέλεση της απόφασης , τότε δεν υπάρχει προθεσμία , ήτοι μπορεί να ασκηθεί η αίτηση οποτεδήποτε!

Η αίτηση μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο από τον καταδικασθέντα αλλά και από αντιπρόσωπό του , ο οποίος βέβαια θα πρέπει να έχει ειδικό πληρεξούσιο (δηλαδή για τη συγκεκριμένη ποινική υπόθεση).

Αν ο αιτών δεν εμφανιστεί κατά την ημέρα της συζήτησης , τότε η αίτηση θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη.

Αν ο αιτών εμφανισθεί , τότε το Δικαστήριο είτε κάνει δεκτή την αίτηση και ακυρώνει την αρχική απόφαση ορίζοντας νέα δικάσιμο(431 ΚΠΔ), είτε απορρίπτει την αίτηση και πλέον δεν επιτρέπεται εναντίον αυτής της απόρριψης να ασκηθεί κανένα ένδικο μέσο 431 παρ3. Αυτό μάλιστα ισχύει για κάθε είδους απορριπτική απόφαση, είτε δηλαδή απορριφθεί ως αβάσιμη , είτε απορριφθεί ως ανυποστήρικτη , είτε ως απαράδεκτη κτλ. Υποστηρίζεται πάντως από τη θεωρία πως αν απορριφθεί η αίτηση ως ανυποστήρικτη

(επειδή ο αιτών ήταν απών από τη διαδικασία), αν συντρέχει περίπτωση ανυπέβλητου κωλύματος ή ανωτέρας βίας που τον εμπόδισε να παραβρεθεί, τότε έχει τη δυνατότητα να ασκήσει την αίτηση για ακύρωση της διαδικασίας του 341 ΚΠΔ!

ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΣΤΟ ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑ

Αν είναι **αγνώστου διαμονής:**

αναστολή της δίκης και της διαδικασίας με διάταξη του Εισαγγελέα μέχρι να συλληφθεί ή με κάποιον τρόπο εμφανιστεί ο κατηγορούμενος.

Αν είναι ή θεωρείται **γνωστής διαμονής:**

τότε προχωράει κανονικά η δίκη και δικάζεται σαν να ήταν παρών 432 παρ2 (εφόσον βεβαίως έχει κλητευθεί και νόμιμα). Με τον ίδιο τρόπο (σαν να ήταν παρών) δικάζεται και αυτός που αν και έχει αθωωθεί στον α' βαθμό, δεν εμφανίζεται στην κατ έφεση δίκη που **έχει ασκηθεί από τον εισαγγελέα 432 παρ 3 ΚΠΔ**.

Δυνατότητα άμυνας έχει ο κατηγορούμενος που δικάστηκε σαν να ήταν παρών υπό τις πολύ αυστηρές προϋποθέσεις που θέτει το αρθρ. 435 ΚΠΔ.

Α) να υπάρχει καταδικαστική απόφαση για κακούργημα

Β) ο κατηγορούμενος να είναι γνωστής διαμονής

Γ) να συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας ή άλλα ανυπέβλητα αίτια τα οποία δεν μπόρεσε να γνωστοποιήσει εγκαίρως στο Δικαστήριο ώστε να ζητήσει την αναβολή της υπόθεσης.

Και

Δ) αυστηρή προθεσμία 15 ημερών από την έκδοση της απόφασης

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αίτηση δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα (δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης), αλλά δύναται ο Εισαγγελέας να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης μέχρι την οριστική εκδίκαση της αίτησης. Αν ο Εισαγγελέας δεν διατάξει την αναστολή, τότε ο αιτών δύναται να προσφύγει είτε στο Δικαστήριο, είτε στο δικαστικό συμβούλιο αν το Δικαστήριο συνεδριάζει.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η ερήμην καταδικαστική απόφαση για κακούργηματα δεν απαιτείται να είναι ανέκκλητη! Άρα μπορεί να επιλέξει ο καταδικασθείς σε πρώτο βαθμό, είτε να ασκήσει την αίτηση, είτε να ασκήσει το ένδικο μέσο.

